

§§§Spør advokaten

NTFs advokater får mange spørsmål om praktiske og juridiske problemstillinger fra tannlegenes hverdag. Tidende tar opp enkelte av disse problemstillingene i en egen spalte. Leserne oppfordres til å komme med egne spørsmål som kan sendes til redaksjonen.

Arbeidstid

De ansatte på kontoret mitt og jeg som er praksiseier har stadige diskusjoner om arbeidstid. Kan du si noe mer om dette.

Svar: Med arbeidstid menes etter arbeidsmiljøloven den tiden arbeidstaker står til disposisjon for arbeidsgiver. Den tiden arbeidstaker ikke står til disposisjon for arbeidsgiver, regnes som fritid. Tid som arbeidstaker bruker på å skifte til arbeidsantrekk og lignende er følgelig ikke en del av arbeidstiden.

I følge arbeidsmiljøloven § 10-4 er grensen for alminnelig arbeidstid 9

timer per dag og 40 timer per uke. Dette er arbeidsmiljølovens grenser, og andre avtaler arbeidsgiver og arbeidstaker er forpliktet til, eller har avtalt å følge, kan definere alminnelig arbeidstid. Eksempelvis sier hovedtariffavtalen for KS i punkt 4.2 at den ordinære arbeidstiden i gjennomsnitt ikke skal overstige 37,5 timer i uken. Tannlegenes arbeidstid i Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT) er regulert av en sentral forbundsvis særavtale SFS 2304 og skal ikke overstige 36 timer per uke. Det samme gjelder veiledende avtale mellom privatpraktiserende tannleger og deres sekretærer (Mønsteravtalen) som i § 3 sier at den ordinære effektive arbeidstid skal ikke overstige 9 timer pr. dag eller 37,5 timer pr. uke. Det er anledning til å avtale at ordinær arbeidstid skal være *kortere* enn det som er bestemt i arbeidsmiljøloven, men ikke lengre.

Arbeid som varer utover ordinær arbeidstid regnes som overtid. Det følger av arbeidsmiljøloven § 10-6 at overtid kun skal benyttes når det foreligger et særskilt og tidsavgrenset behov. Det er altså først når man over-

stiger 9 timer per dag og/eller 37,5 eventuelt 40 timer i løpet av en uke at det skal betales overtidstillegg. Deltidsansatte som blir bedt om å jobbe på en dag som vanligvis er en arbeidsfri dag, for eksempel på grunn av sykdom, skal normalt ha sin alminnelige lønn for sitt merarbeid. På samme måte som for heltidsansatte skal deltidsansatte ha overtidspålegg når arbeidstaker må arbeide utover de overnevnte grensene. Ved overtidarbeid skal det betales et tillegg til den alminnelige lønnen. Tillegget skal være minst 40 prosent jf. arbeidsmiljøloven § 10-6 (11). Både hovedtariffavtalen KS og mønsteravtalen har egne bestemmelser for overtidstillegg.

Arbeidstid har også betydning for pauser i arbeidet. Arbeidstaker har rett til minst én pause når den daglige arbeidstiden overstiger fem og en halv time. Dersom den daglige arbeidstiden er åtte timer eller mer, skal pausene til sammen være på minimum en halv time. Hvis arbeidstakeren må oppholde seg på arbeidsplassen i pausen eller det ikke finnes tilfredsstillende pauserom, skal pausen regnes som arbeidstid.